

1. Allah'ın Huzurunda Olmak: Namaz İbadeti

İnsan, iyiliklere teşekkür etmeli; bu teşekkür davranışla veya **ibadetle** ifade edilebilir. Allah'a teşekkürün en güzel yolu, yaratılış amacı olan ibadeti yerine getirmektir.

Namaz, İslam'ın temel esaslarından biridir ve müminleri Allah'a yaklaştırır. Günde beş vakit kılınması **farz** olan namaz, Kur'an-ı Kerim'de ve Hz. Muhammed'in (s.a.v.) hadislerinde önemle vurgulanmıştır: "Cennetin anahtarı namaz, namazın anahtarı ise abdesttir."

Namaz: Arapça "**salat**" kelimesinin karşılığıdır. Yalvarmak, dua, rahmet, yardım gibi anlamlara gelir. Tekbirle başlayıp selamla biten, belirli hareket ve sözlerden oluşan bedenî ibadettir.

İbadet: Genel anlamda Allah'ın hoşnutluğunu kazandıracak her türlü tutum ve davranıştır. Özel anlamda ise Allah (cc) tarafından yapılması istenen ve belirli kuralları olan davranışları ifade eder.

Farz: Allah'ın (cc) yapılmasını kesin olarak emrettiği ibadetlerdir.

1.1. Namaz Çeşitleri

Namazlar, Kur'an ve sünnet doğrultusunda farz, vacip ve nafil olarak üçe ayrılır:

Farz namaz kadar açık ve kesin olmayan ancak sünnetten daha kuvvetli, kılınması dinen önemli olan namazlardır.

Allah'a (cc) yaklaşmak ve sevap kazanmak maksadıyla farz ve vacip namazların dışında Hz. Peygamber tarafından kılınan ve tavsiye edilen namazlardır.

Kılınmasını Allah'ın (cc) kesin olarak emrettiği namazlardır. İslam'da günde beş vakit namaz kılmak ergenlik çağına gelmiş akıllı her Müslüman'a farzdır.

FARZ NAMAZLAR

Farz namazlar, Yüce Allah'ın kesin olarak emrettiği ve ergenlik çağına ulaşmış, akıl sağlığı yerinde her Müslüman'ın günde **beş vakit** kılması gereken namazlardır.

Bu namazlar **sabah**, **öğle**, **ikindi**, **akşam** ve **yatsı** vakitlerinde kılınır. Kasıtlı olarak terk edilmesi büyük günah sayılır; unutma veya uyku gibi mazeretlerle kılınamayan namazlar ise ilk fırsatta kaza edilmelidir.

Beş vakit namaz: Her vaktin farz namazları buna örnektir. Toplam on yedi rekâttır.

Cuma namazı: Cuma günü öğle namazının vaktinde cemaatle kılınan iki rekâtlı farzı bir namazdır.

⚠ Kadınlar bu namazdan sorumlu değildir. Ancak isterlerse camilerde kılabilirler. Cuma namazı, Müslümanların haftalık bir araya gelmelerini sağlar.

Ayrıca, vefat eden bir Müslüman için defin öncesi kılınan cenaze namazı da farz namazlar arasındadır.

VACİP NAMAZLAR

Farz kadar açık ve kesin olmamakla birlikte kılınması emredilen namazlara **vacip namaz** denir.

Vitir Namazı: Üç rekâtlı bir namazdır. Yatsı namazı kılındıktan sonra sabah namazının vakti girinceye kadar kılınabilir.

Bayram Namazları: Güneşin doğuşundan yaklaşık kırk beş dakika sonra iki rekât hâlinde kılınan namazlardır.

NAFİLE NAMAZLAR

Sünnet Namazlar: Farz namazların öncesinde veya sonrasında Hz. Peygamberin kıldığı iki ya da dört rekâtlı namazlardır.

Teravih Namazı: Ramazan ayında yatsı namazından sonra kılınan yirmi rekâtlık bir sünnet namazdır.

Teheccüt Namazı: Yatsı namazından sonra yatıp bir müddet uyuduktan sonra kalkıp iki rekâtten sekiz rekâta kadar kılınabilen gece namazıdır.

Evvabin Namazı: Akşam namazının sünnetinden sonra dört ya da altı rekât kılınan namazdır.

2. Namazın Kılınışı

Kılınacak olan namazın geçerli olması için bazı şartlar vardır. Bunlar namaza hazırlık şartları (*dışındaki farzlar*) ve namazın kılınış şartları (*içindeki şartlar*) olmak üzere ikiye ayrılır.

2.1. Namaza Hazırlık Şartları (Dışındaki Farzları)

Namazın dışındaki farzlar, namazdan önce olduğu ve namaza hazırlık içerdiği için **"namazın hazırlık şartları"** olarak da adlandırılır.

Namaz için **abdest almak**, **temiz kıyafet** ve **temiz bir mekân** hazırlamak önemlidir. Namazda vücudun gerekli yerleri **örtülmeli**, **namaz vakti** girdikten sonra **kibleye yönelerek niyet** edilmelidir. Bu altı şart tamamlandıktan sonra namaza başlanabilir.

Abdest

Namaz başta olmak üzere bazı ibadetlerden önce yapılan dinî temizlik **abdest** tir. Hz. Peygamber, abdestli olmayı tavsiye etmiştir. Abdest, **hem maddi hem manevi** temizlik sağlar ve Müslümanlara temizlik bilinci kazandırır.

Abdestin alınışı şu şekildedir:

Abdestin farzları görsellerin açıklamalarında ★ şekli ile belirtilmiştir. **Abdest'in farzı 4'tür.**

Gusül Abdesti

Niyet ederek başlanan, ağız ve burun içleri de dâhil hiçbir kuru yer kalmadan bütün vücudun yıkanmasıyla gerçekleşen ve **boy abdesti** olarak da bilinen hem maddi hem de manevi temizliktir.

Gusül abdestinin farzı (3) üçtür.

1. Ağız bol suyla çalkalayıp temizlemek
2. Burnu bol su ile yıkayıp temizlemek
3. Tüm vücudu kuru yer kalmaksızın yıkamak.

Hz. Muhammed, Müslümanların her daim temiz olmalarını istemiş ve haftada en az bir kez banyo yapmalarını söylemiştir. Aynı şekilde bayram günleri kendisi gusül abdesti almış ve Müslümanlara da bunu tavsiye etmiştir.

- Niyet edilir.
- Eûzu Besmele çekilir.
- Bedenin herhangi bir yerinde bir pislik varsa giderilir ve edep yerleri yıkanır.
- Ağıza üç kere su verip çalkalanır.
- Burna üç kere su verip temizlenir.
- Sonra namaz için alınan abdest gibi bir abdest alınır.
- Hiç kuru yer kalmayacak şekilde bütün vücut yıkanır.

Teyemmüm

Suyun olmadığı ya da kullanılamadığı durumlarda toprak veya toprak cinsinden temiz bir şeye eller vurularak yapılan temizliktir.

Teyemmümün farzı (2) ikidir.

1. Niyet etmek
2. Elleri toprağa vurup yüzü ve kolları mesh etmek

Niyet edilir. Eller toprağa vurulur.

Yüz mesh edilir.

Eller tekrar toprağa vurulur.

Kollar mesh edilir.

2.2. Namazın Kılınışı Şartları (İçindeki Şartları)

Namazın hazırlık şartlarını tamamladıktan sonra namaz esnasında uyulması gereken bazı farzlar vardır. Bunlara namazın kılınışı şartları denir. Namazın farzlarından biri eksik olursa namaz geçersiz sayılır. Bu durumda namazın tekrar kılınması gerekir. Namazın kılınışı şartları şöyle sıralanmaktadır:

- 1 İftitah Tekbiri**
Allahüekber - Allah en büyüktür" tekbiri ile başlamak demektir.
- 2 Kıyam**
Her rekâta Kur'an'dan gereken miktarı okuyacak kadar ayakta durmak anlamına gelir.
- 3 Kıraat**
Namazda kıyamdayken Fatıha suresi ve bir sure ya da buna denk bir ayet okumaktır.
- 4 Rükû**
Namazda kıraatten sonra ellerle dizleri tutacak şekilde öne doğru eğilip beli düz hâle getirmektir.
- 5 Secde**
Namazlarda alını ve burnu yere koymaktır. Her rekâta iki secde vardır.
- 6 Kade-i Âhire**
Son oturuş demektir. Namazın sonunda "Tahiyyat" duasını okuyacak kadar oturmaktır.

Namazın Kılınışı

Kur'an'da namazın farzlarına işaret edilmiş, Hz. Peygamber de bizzat uygulayarak bu farzların nasıl yerine getirileceğini öğretmiştir. Kıyam, rükû ve iki secdenin tamamlanmasıyla oluşan namazın her bir bölümüne **rekât** denir.

İki rekâtlı namazların kılınışı başlarındaki niyetler dışında aynıdır. Sağ tarafta iki rekâtlı sabah namazının sünneti örnek olarak verilmiştir.

İstikbalikible ve Niyet

Abdestli olarak kibleye yani Mekke'de bulunan ve insanlığın ilk mabedi olan Kâbe'ye dönülür. "**Niyet ettim Allah rızası için sabah namazının sünnetini kılmaya.**" diye niyet edilir.

İftitah Tekbiri

"Allahüekber" diyerek başlama tekbiri ile birinci rekâta başlanmış olur. Erkekler tekbir getirirken ellerini kulaklar hizasına kadar kaldırır. Kadınlar ise omuz hizasına kadar kaldırır.

Kıyam ve Kıraat

Erkekler sağ elle sol eli bileklerden kavrayacak şekilde ellerini göbeğin alt kısmından bağlar. Kadınlar ise sağ ellerini sol ellerinin üstünde düz olacak şekilde göğüs kafeslerinin hizasından bağlayarak kıyâmı gerçekleştirir. Kıyamda gözler secdeye bakar.

Rükû

"Allahüekber" diyerek rükû yapılır. Rükûda erkekler sırtlarını düz bir konuma getirirler. Kadınlar ise hafifçe eğilir. Rükûda gözler ayak parmak uçlarına bakar. "**Sübhâne Rabbiye'l-azîm**" tespihi üç kez okunur. Sonra "**Semî'allâhü limen hamideh**" diyerek rükûdan kalkılır ve ayakta sırt tamamen dikleştiğinde "**Rabbenâ ve lekel hamd**" denir.

Secde

"Allahüekber" deyip önce dizler, sonra eller, sonra burun ve en son alını yere konularak secdeye varılır. "**Sübhane Rabbiye'l-â'lâ**" tespihi üç kez okunur. Sonra "Allahüekber" diyerek secdeden kalkılır ve oturulur. Sonra "Allahüekber" diyerek ikinci secdeye gidilir. İkinci secde de ilk secde gibi yapılır. Secdedeyken el parmaklarının bitişik, gözlerin açık olmasına dikkat edilir. İkinci secdeden sonra "Allahüekber" diyerek ayağa kalkılır.

İkinci rekatta kıyam ve kıraat'ın ardından birinci rekâta olduğu gibi rükû ve secdeler yapılır.

Ka'de-i ahire (Son Oturuş)

İkinci secdeden sonra oturularak eller dizlerin üzerine konur. Gözler dizlere bakarak dualar okunur. "**Es-selâmü aleyküm ve rahmetullâh**" diyerek baş, önce sağa sonra sola çevrilerek selam verilir. Selam verilirken gözler omuz hizasına bakar. Böylece sabah namazının sünneti tamamlanmış olur.

Vakit Namazlarının Kılınışı

Aşağıda vakit namazların sünnet ve farzlarında okunacak olan sure ve dualara yer verilmiştir. Her rekâta bulunan **zammi sure** kavramı namazda ayakta iken, Fâtiha sûresinden sonra bir sûre veya üç âyet ya da bir kısa sûre, uzun bir âyet okumak demektir.

Dört Rekâtli Sünnet Namazlar

Kılındığı vakte göre **“Niyet ettim Allah rızası için öğle / ikindi / yatsı namazının ilk sünnetini kılmaya.”** diye niyet edilir. Aşağıdaki şekilde rekâtlar edâ edilir, kılınır.

1. Rekât

İftitah Tekbiri
Sübhanek
Euzübesmele
Fatiha
Zammi Sure
Rükû
Secde

2. Rekât

Besmele
Fatiha
Zammi Sure
Rükû ve Secde
İlk Oturuş
Ettehiyyatü

3. Rekât

Besmele
Fatiha
Zammi Sure
Rükû
Secde

4. Rekât

Besmele
Fatiha
Zammi Sure
Rükû ve Secde
Son Oturuş
Ettehiyyatü
Salli-Barik
Rabbena
Selam

*İkinci ve Yatsı Namazının
Sünnetinde Salli-Barik de
okunur.*

*İkinci ve Yatsı Namazının
Sünnetinde Sübhanek ve
Euzübesmele de okunur.*

Dört Rekâtli Farz Namazlar

Kılındığı vakte göre **“Niyet ettim Allah rızası için öğle / ikindi / yatsı namazının farzını kılmaya.”** diye niyet edilir. diye niyet edilir. Aşağıdaki şekilde rekâtlar edâ edilir, kılınır.

1. Rekât

İftitah Tekbiri
Sübhanek
Euzübesmele
Fatiha
Zammi Sure
Rükû
Secde

2. Rekât

Besmele-Fatiha
Zammi Sure
Rükû ve Secde
İlk Oturuş
Ettehiyyatü

3. Rekât

Besmele-Fatiha
Rükû ve Secde

4. Rekât

Besmele-Fatiha
Rükû ve Secde
Son Oturuş
Ettehiyyatü
Salli-Barik
Rabbena
Selam

Üç Rekâtli Farz Namazlar

Kılındığı vakte göre “**Niyet ettim Allah rızası için akşam namazının farzını / vitir namazını kılmaya.**” diye niyet edilir. Aşağıdaki şekilde rekâtlar edâ edilir, kılınır.

1. Rekât

İftitah Tekbiri
Sübhanek
Ezübesmele
Fatiha
Zammı Sure
Rükû
Secde

2. Rekât

Besmele-Fatiha
Zammı Sure
Rükû ve Secde
İlk Oturuş
Ettehiyyatü

3. Rekât

Besmele
Fatiha
Rükû ve Secde
Son Oturuş
Ettehiyyatü
Salli-Barik
Rabbena
Selam

(Vitir namazında Fatiha'dan sonra zammı sure, tekbir ve kunut duaları)

Namaz vakitleri ve sünnet, farz ve vaciplerine göre rekât sayıları:

NAMAZ	İlk Sünneti	Farzı	Son Sünneti	Vacibi
SABAH	2	2	-	-
ÖĞLE	4	4	2	-
İKİNDİ	4	4	-	-
AKŞAM	-	3	2	-
YATSI	4	4	2	-
VİTİR	-	-	-	3

Cemaatle Namaz

Namaz **tek başına** veya **cemaatle** kılınabilir, ancak farz namazların cemaatle kılınması **daha faziletlidir**. Cuma ve bayram namazlarının cemaatle kılınması zorunludur. Hz. Muhammed, cemaatle kılınan namazın bireysel namazdan yirmi **yedi kat daha faziletli** olduğunu belirtmiştir. Nafile namazlar genelde yalnız kılınır, ancak teravih namazı genellikle cemaatle kılınır.

Cuma Namazı

Sünnet	Hutbe	Farz	Son Sünnet
4	-	2	2

☞ Cuma namazı, cuma günü öğle namazının vaktinde cemaatle kılınan, erkekler için farz olan bir namazdır.

☞ Farz olmamakla beraber kadınlar müsait zaman ve zemin olması hâlinde cuma namazını kılabilirler.

Cuma Namazının Kılınışı

Cuma Namazının İlk Sünneti: “Niyet ettim Allah rızası için cuma namazının ilk sünnetini kılmaya.” diye niyet edilir. Öğle namazının ilk sünneti gibi tek başına kılınır.

İç Ezan, Hutbe ve Kamet: Camide iç ezan okunur ve imam minbere çıkarak cumanın farzlarından olan hutbeyi okur. Hutbe bittikten sonra kamet getirilerek cuma namazının farzına geçilir.

Cuma Namazının Farzı: “Niyet ettim Allah rızası için cuma namazının farzını kılmaya, uydum hazır olan imama.” diye niyet edilir. Sabah namazının farzı gibi kılınır.

Cuma Namazının Son Sünneti: “Niyet ettim Allah rızası için cuma namazının son sünnetini kılmaya.” diye niyet edilir. Cuma namazının ilk sünneti gibi kılınır.

Hutbe, haftalık bir ders gibidir. Hutbede gündemle ilgili ayet ve hadisler okunarak cemaati aydınlatıcı bilgiler verilir

Bayram Namazı

Bayram namazı, **güneş doğduktan 45 dakika sonra** cemaatle kılınan ve cuma namazını kılmakla yükümlü olan herkese **vacip** bir ibadettir. Ezan ve kamet okunmaz.

İmam, cuma namazından farklı olarak bu namazlardan sonra tekbirlerle minbere çıkarak bayramlarda okunması sünnet olan hutbeyi okur. Cuma namazının farzından önce okunan hutbe, bayram namazlarında sonda okunur.

Cenaze Namazı

Cenaze namazı, Müslümanların vefat eden kardeşlerini dua ile ahirete uğurladığı bir görev ve ibadettir. Peygamber Efendimiz, cenaze namazının müminlerin birbirleri üzerindeki haklarından biri olduğunu vurgulamıştır. Bu ibadet, Müslümanlar arasındaki kardeşlik ve dayanışmayı pekiştirir. Müslümanlardan bir kısmının bu namazı kılmasıyla diğerlerinin üzerinden sorumluluk kalkmış olur. Bu namaz rükû ve secde yapılmadan sadece kıyamda durularak kılınır.

Teravih Namazı

Ramazan ayında yatsı namazından sonra, vitir namazından önce kılınan namazdır. Sünnet olan teravih namazı yirmi rekâttır.

- ✓ İki rekâtta bir selam verilerek kılınacaksa tıpkı sabah namazının iki rekât sünneti gibi kılınır.
- ✓ Dört rekâtta bir selam verilerek kılınacaksa yatsı namazının ilk sünneti gibi eda edilir.
- ✓ Cemaatle veya tek başına kılınabilen namazlardandır.
- ✓ Teravihin cemaatle kılınması hâlinde sonrasında kılınan vitir namazı da cemaatle kılınır.
- ✓ Ramazan ayının dışında vitir namazı cemaatle kılınmaz.

3. Namaz İbadetinin İnsana Kazandırdıkları

Allah'a (cc) yakınlaştırır.

Yüce Allah'ı hatırlatır.

Sosyal bütünleşme ve kaynaşmayı sağlar.

Müslüman'ın vaktini düzenlemesini sağlar.

Maddi ve manevi kirlerden arındırır.

Dünya ve ahiret mükâfatı sağlar.

Yaratan'a karşı kulluk görevidir.

Camiler, Müslümanların ibadet ve dayanışma mekânıdır. İnsanlar burada kardeşlik bilinci kazanır, yardımlaşır ve birlik içinde ibadet eder. Hutbeler ve vaazlarla bilgilendirilir, çocuklar ise Kur'an okumayı öğrenir. Camiler, İslam toplumunun sosyal ve manevi hayatının merkezinde yer alır.

4. Tahiyat Duası

التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ
السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ
السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ
أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ
وَرَسُولُهُ

Okunuşu

Ettehiyyâtü, Lillâhi, Vessalavâtü, Vettayyibât, Esselâmü aleyke, Eyyühennebiyyü, Verahmetullâhi ve berekâtuh Esselâmu aleyne, Ve alâ ibâdillâhissâlihîn Eşhedü ellâ ilâhe illallâh, Ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve rasülüh.

Anlamı

Selam, rahmet ve bütün güzellikler, iyilikler Allah içindir. Ey Peygamber! Allah'ın rahmeti, bereketi ve selamı senin üzerine olsun. Selam, bize ve Allah'ın iyi kullarının üzerine olsun. Tanıklık ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur. Yine tanıklık ederim ki Muhammed onun kulu ve elçisidir.

